

Listje in cvetje.

Koristna zabava.

(VI. Akustika.)

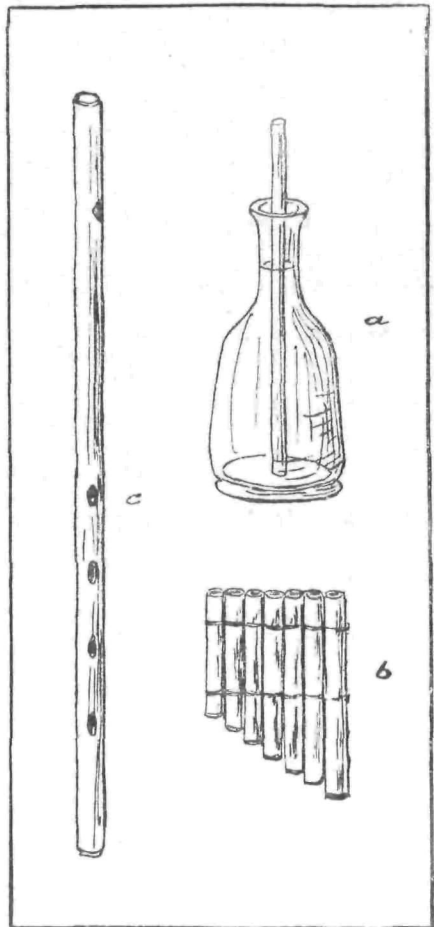
Do zdaj smo opazovali dvojne vrste piščalke: ustniške, pri katerih se provzroča zvok s tem, da se skozi ožino pri zamašku vpihava zgoščena sapa proti odprtini (luknji) ter tako pripravi zrak v cevi v primerno tresenje, in piščalke z jezičkom, pri katerih nastane glas po tresenju primerno pritrjene trščice (zmeti, „jezička“). Oglejmo si zdaj še tretjo vrsto piščalk.

Ako se n. pr. pri izvotljenem ključu tako piha ob robu v luknjo, da gre sapa deloma noter, deloma čez rob, začne zrak valovati in nastane glas, ki je tem višji, čim ožja in krajša je ključeva luknja. Na enak način se lahko piska na vsako (ne predolgo) cev, ki je na enem koncu odprta, na drugem pa zamašena. Ako se take cevi različne dolgoti razmerno postavijo v vrsto in pritrjujejo, se dá raznoglasno piskati nanje, ako se pred ustni hitro pomikajo semtertja, kakor n. pr. pri pastirski svireli. (Št. 7, b.)

Mikaven je tudi ta-le poizkus. Ako pihaš na enak način v negloboko steklenico z dolgim in ozkim vratom, privabiš tudi močan in sonoren glas, in ako prilivaš v tako steklenico čim dalje več vode, bo glas čimdalje višji. Če ti je na razpolago več steklenic, si lahko z dolivanjem poljubno ubereš glasove in s spretnimi tovariši lahko svirate kar harmonično.

Ta poizkus utegneš tudi tako izpremeniti, da naliješ v posodo vode, potem pa utakneš vanjo precej široko cev. Ako vtakneš cev globoko v vodo in pihaš na prej označeni način vanjo ob zgornjem robu, bo glas visok, ako jo pa vzdiguješ, bo glas čimdalje nižji, ker se cev čimdalje bolj izpraznjuje in torej prazni prostor v njej daljša. (Slika a.)

Iz takih in sličnih poizkusov se dá razlagati igranje na flavto. Preprosto flavto si napraviš, ako vzameš precej veliko cev ter jo blizu konca na eni strani preluknjaš. Na tem koncu mora biti cev zamašena, na drugem sme biti pa tudi odprta. Ako od strani spretno pihaš v luknjo, izvabiš jako prijetne glasove. Za razliko glasov se proti nasprotnemu koncu lahko napravi nekaj lukenj, ki se s prsti prebirajo. (Slika c.)

Št. 7.

Spominčice.

IV.

Daj Gospod, da srce tvoje
Cvetki nežni bo enako,
Ki zapre peresca drobna
Ostri slani noč si vsako.

Ko pa zjutraj solnce sine,
Vstaja, v solnce se ozira
In peresca cvetna zopet
Zlatim žarom razprostira.

Pravtakó se naj zapira
Grehu srce tvoje redno,
Žarkom pa resnice zlatim
Bodi naj odprto vedno.

— i —

V.

(Ob koncu šolske dóbe.)

Lep košček dela leži za Vami,
Težko je že bilo breme na rami:
Bodite Bogu iz srca hvaležni,
Da daste slovo — nalogi nadležni!

Pa vedite: Vaše izpričevalo
Vam bode le novo pot odkazalo,
Za novo, še napornejše delo:
O, še Vam bo kapljal znoj raz čelo!

Še vedno Vam pel bo šolski zvonec,
Dokler ne pride življenja konec.
O da bi se pač v življenja šoli
Vaš vestni trud ne ponesrečil nikoli!

Internus.

Preizkušnja iz raznih predmetov.

IV. Iz živalstva: Katera mačka z repom
lovi miši?
(Rešitev in imena rešilcev v prihodnji številki.)

Odgovor na šaljivo vprašanje v št. 3.

Nobeden — eden.

Prav so odgovorili: Fon Emica, učenka pri šolskih sestrah, in Fon Ivó, učenec v Celju; Josin Mara, učenka na c. kr. vadnici v Ljubljani; Jezovšek Milica in Brinovc Julika, učenci V. razreda na Vranskem; Štelcar Josip, sluga kn.-škof. pisarne in Poš Vekoslav v Mariboru; S. Neuwirt in S. Ligvorija v Repnjah; Novak Verona, Zobovič Kristina in Štih Pavlina, učenke III. razreda v Svetinjah pri Ormožu; Fajdiga A., učenec IV. razreda II. oddelka v Kamniku; Brenčič Marica, učenka v Celju:

Juris Lojzka in Schweiger Marica, učit. kand. I. let. pri čč. šolskih sestrah v Mariboru; Trtnik Stanka, učenka II. razreda, Trtnik Alma, in Olga, učenci IV. razreda — Jurca Ivanka, Dolenc Ivanka, Javoršek Dora, Verbič Alojzija, Rihteršič Franja, Vrhunc Franja, Kenc Zinka, Luschützky Julija, Peterlin Marija, Udovč Marija, Zupančič Franja, Kaplja Roza, Siegmund Pavla, Gröbner Tilči, Spreizer Mara, Urh Pepica, Deleja Cirila, Ferenčak Bogdana, Vrtačnik Fani, Svetličič Marija, Kogoj Angela, Smolnikar Hedi, Košmelj Minka, Lesar Neža, Zajc Zofija, Zupanc Polona, učenke VIII. razreda v Lichtenthurničnem zavodu v Ljubljani; Hočevnar Marica, učenka pri čč. sestrah, Hočevnar Milan, drugošolec v Celju; Bombač Anton, Košir Jožef, Schmidmajer N., učenci, Slevac Ana, gospodinja, v Kamniku; Bombač Marija, učenka II. razreda v Mekinjah pri Kamniku; Grašek Slavka, učenka IV. razreda v Kamniku; Vizjak Štefka, Stepišnik Marija, Kodela Marija, Pešak Franjica, Špes Marija, učenke v Ljubečni; Robar Ivan na Petelinjeku; Robič Ivana, Buchta Elza, Jerman Jakobina, Parma Bice, Pavlin Milka, Puhek Albina, Spinka Grete, Vintar Julka, Urbančič Fani, Weiß Lojzka, Zorc Pavla, gojenke pri čč. šolskih sestrah de Notre Dame v Šmihelu pri Rudolfovem; Lesnika Frida, Markuš Antonija, Poš Ljudmila, Kermec Alojz, Semlič Ivan, Senekovič Feliks, učenci in učenke pri Sv. Ani na Kremberku, Irgl Ivana na Sladki gori; Vedlin Stanko, učenec IV. razreda v Kamniku; Klavžer Blaž v Mariboru.

Novi listi in knjige.

Spillmannove povesti. VI. zvezek: *Arumagan, sin indijskega kneza*. Dogodljaji spreobrnjenega indijskega princa. Prevel M. B. Založila „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani. Tisk „Katoliškega tiskovnega društva“, prej R. Šeber v Postojni. 1905. — Cena 40 h, trdo vezano 60 h. — Vsebina te mične povesti je že označena v naslovu, ki nam tudi jamči v pristavku: „Prosto po misijonskih zapiskih“, da je zasnovana na podlagi resničnih dogodkov. V cerkveni zgodovini so pač najmikavnejši in hkrati tudi najzvpodbudnejši opisi misijonskega delovanja sv. cerkve. Tu se nam na eni strani tako žarno sveti nesebična in junaška požrtvovalnost misijonarjev, po drugi strani pa ganljiva vztrajnost izpreobrnjenec, ki morajo večkrat prestajati najhujše muke, izgubiti premoženje in druge ugodnosti, ali pa še celo življenje v mučeniškem trpinčenju. To je gotovo, da čitanje takih knjig in spisov zelo poživlja ljubezen do sv. cerkve, ker nas uči ceniti njene blagre in našo srečo, da smo katoliški kristjani. Toplo priporočamo tudi ta zvezek.

„Vrtec“ izhaja 1. dné vsacega meseca in stoji s prilogo vred za vse leto 5 K 20 h, za pol leta 2 K 60 h — Uredništvo in upravništvo sv. Petra cesta št. 78, v Ljubljani.